

MILSTOLPEN

Österåkers Hembygdsförening

Nr. 2 – maj 2019

Gamla hus i Österskär – ny utställning i Hembygds museet

Fredagen den 26 april kl. 14 hälsade ÖHF:s sekreterare Jörgen Thulstrup de 26 närvarande välkomna till Hembygds museet vid Stenhagsvägen. Han gav en kort bakgrund till den nu aktuella utställningen "Gamla hus i Österskär".

Därefter gick ordet till kultureksekreteraren Birgit Lindholm som bl.a. kommenterade kommunens arbete med att upprätta planer för vården av kulturhistoriskt intressanta byggnader.

Hon förklarade därefter utställningen "Gamla hus i Österskär" för invigd.

Utställningen har en förhistoria. I början av 1980-talet initierade kommunen en inventering av kulturhistoriskt intressanta byggnader i Österskär. Av de 225 fastigheter som inventerades befanns 15 vara av "allra högsta kulturhistoriskt intresse" och åsattes beteckningen "Bevarandeklass I". 40 fastigheter bedömdes som "kulturhistoriskt intressanta" och åsattes "Bevarandeklass II". Med fotona som grund gjordes en utställning som visades år 1986 i Åkersberga bibliotek och sedan i Länsmansgården. Därefter fick den sova törnrosasömn ända tills nyligen. En arbetsgrupp från ÖHF – Hans Rockberg, Carl-Göran Backgård och Jörgen Thulstrup – samt från Österskärs Villaägareförening – Lena Mark och Tom Rissel – ansåg att utställningen var väl värd att visas igen. Den gick igenom, inaktuella bilder togs bort och texter fräschades upp. Några nytagna bilder infogades.

Särskilt roligt var det att höra Inger Bergström, f.d. kultureksekreterare, berätta om hur hon ledde arbetet med den ursprungliga utställningens tillkomst år 1986.

Efter invigningsceremonin studerade de närvarande med intresse alla foton och

minglade med ett glas äppelmust jämte tilltugg.

Välkomna att och se utställningen! Den kommer att visas året ut. Hembygdsmuseet har öppet första söndagen i månaden kl. 11 – 15.

Stenhagens Handel Vad har hänt sen sist?

Efter att julskyltningen plockas ner började vi längta efter våren, men vi fick nöja oss med den fina värmen från vår trevliga vedspis som Eddy och Janne matade med ved.

Men vad har vi då arbetat med?

Vi började regla upp för innerväggarna, dra skyddsror för el, isolera väggarna skruva fast plyfa på reglarna och på dessa, gipsskivor.

Ingemar, Jan Olsson och Stefan Olsson

Men vi saknade fortfarande en innerdörr till "finrummet". Men då kom Ingemar på, att vi kunde fråga ägaren av det huset där Ingemar växte upp, som skall rivas. Vi åkte till huset för att titta om vi kunde hitta någon dörr som skulle passa. Vi hittade en dörr. Nu är den på plats.

Sedan fick vi ett litet problem med vår kakelugnsmakare. Han hade skadat knät och kunde inte hjälpa oss. Vi letade efter en ny, och hittade honom i Täljö. Nu är kakelugnen demonterad och väntar på att bli uppbyggd. Vi har även tagit fram det gamla trägolvet. Vid påsk hade vi ett påsk-fönster som uppskattades av alla fönstertittare. Den största svårigheten var att hitta någon dam som ville sitta på skorsten med en kvast och en katt. Katten hittade vi, men någon dam med kvast fick vi inte tag i. Vi kan inte lyckas med allt. Med hälsningar från oss sju i Stenhagens Handel genom Björn P.

Björn Pålhammar

VVM (Vem Vet Mest om Österåker) Rundturen 28 april.

En vacker söndag i april åkte 14 ekipage med föräldrar och barn från åk 3 och 4 runt i kommunen och besökte Härbacka gruva, Länsmansgården, Biskopstuna, Åkersbro, Tingshuset, Österåkers kyrka, Fattigstugan och slutligen Ekbacken.

Vid varje station fanns en guide från ÖHF som berättade kort om platsen/byggnaden. Vid Åkersbro fanns Björn Pålhammar som har följande att förtälja:

Jag hade min station vid kanalbron, vid gamla affären. Jag hade bokstaven I, som skulle vara med i svaret. Jag hade gjort ett i av en björkgren med en knopp av en rund lampskärm, vilket jag tyckte var "klurigt".

När jag tog emot barnen på bron var de "taggade" över vilken bokstav jag hade. Jag sade att de skulle titta på mig, för att se vilken bokstav det gällde? Jag knackade på bron med min stav, för att markera att de skulle se på staven. Första gruppen kom fram till, att det var ett I som var svaret. I grupp två haglade svaren med olika förslag vilken bokstav det gällde. Det var A, H, I och G. Jag frågade hur de hade kommit fram till de olika svaren. A var en chansning, H såg det ut för jag höll i staven (jag var ett ben i H et, staven var ett ben, och armen var det horisontella strecket. Det tyckte jag var en bra slutledning. Men hur fick du fram bokstaven G, frågade jag förslagsställaren. Svaret blev dräpande: G som i GUBBE. Jag slutade att fråga mera.

Ack vad tog den ljuva ungdomen vägen, tänkte jag för mig själv, när jag gick hem med min stav.

Björn Pålhammar

Graven på Norrö

Striden om graven på Norrö utkämpades under Påsken 2019.

Som många vet (de som varit där) hade släkterna Björk och Gran ockuperat Graven på Norrö. De hade lyckats förskansa sig där, tack vare myndigheters konstiga behandling av

området. Ena dagen var det ett fornminne, nästa dag, "undersökt och borttaget". Då klev Tage in på arenan, förgrymmad över myndighetens "dumheter" och började den envises kamp mot väderkvarnarna. Hembygdsföreningen slöt upp, och myndigheterna bearbetades, men de var envisa. Fornminnet var borttaget, punkt slut! Nu blev det oro i lägret, tomten med "graven på Norrö" skulle avyttras, och eventuellt också bebyggas. Då köpte Tage helt sonika tomten.

Nu började planeringen hur vi skulle få bort slakten Björk från graven, där de slagit rot. Sven kontaktade Tage. Båda är gamla militärer och de förhandlade fram en handlingsplan. Hembygdsföreningen fick det operativa ansvaret. Lennart, även han en f.d. militär, fick ansvaret att leda attacken mot Björkarna med undertecknad som vice. Tage kom på sin röda springare, Kawasaki, mötte Lennart och mig på fältet för att gå igenom hur vi skulle arbeta. Vi fick en yta tilldelad där vi kunde ha vår bas. Lennart hade redan rekat och lagt upp en plan. En slyröjningspatrull skickades ut för att bereda väg för attacken. Från toppen av kullen upptäckte jag att slakten Gran hade blockerat den tänkta angreppsvägen genom att med hjälp av stormvindar, lägga ner storgranen över den tänkta inbrytningsvägen. Detta innebar att jag fick byta strategi.

Under påsken inleddes attacken mot slakten Björk. Med hjälp av riddaren Jan-Olof och hans vassa Skil gick vi till anfall mot Björkarna. Efter cirka en timme var Björkarna besegrade och låg på marken. Varje björk måste kapas cirka 1 meter över markytan och vikas över stenarna så att dessa inte skadades eller rubbades.

Jag tycker vi lyckades bra. Vi är nöjda med resultatet. "Graven" är för tillfället räddad och fullt synbar – men mycket röjningsarbete återstår. Hjälp önskas. Bilden tagen efter påska-slaget.

Björn Pålhammar

Återupplivad terminsstart på SKOLMUSEET Tingshuset/ Norrö.

I ett vinterkallt januari 2019 samlades en grupp lärare som lagt många år på sitt tidigare skolarbete till ett första möte i Skolmuseet. Ambitionen var/är att åter kunna visa upp ett snyggt och välordnat museum.

Irène Hedenstedt, Margaretha Sjögren, Maj Rosberg, Anita Eneroth. Ej med på bild men i arbetsgruppen är: Susanne Annerdal. Foto: Bo Hedenstedt

Arbetsgruppen har sedan jobbat och städad lokalerna och för den skull träffats regelbundet under vinter och vårmånaderna. Själva huset, (Tingshuset) ägs och förvaltas av Österåkers kommun. Därför har också berörda tjänstemän (bl.a. Birgit Lindholm) inspekterat huset för att kolla statusen både in och utvändigt. Från det kan konstateras att det behövs åtgärdas vissa saker för bl.a. inomhusmiljön.

För själva skolmuseet ansvarar Österåkers hembygds och fornminnesförening, därav intresset från våra medlemmar som lagt/lägger många timmar för att åter kunna visa upp detta.

Nystartsdatum för öppethållande är söndag 2 juni kl. 1100 - 1500. Därefter håller Skolmuseet öppet som hembygds-museet: Första söndagen i varje månad

Lycka till i framtiden

För ÖHF

Bo Hedenstedt vice ordf.

ÖSTERÅKERS HEMBYGDS- OCH FORNMINNESFÖRENING

Centralvägen 55 184 32 ÅKERSBERGA

Telefon (svarare): 08-540 67980

Plusgirokonto 9814-5

Bankgiro 5632-8511

mail@milstolpen.org

Hemsida: www.milstolpen.org

eller

www.hembygd.se/osteraker

facebook.com/osterakershembygdsforening/

Lösningar till Krypto nr 14:

SLUSSVAKT

HAGLUND (Slussvaktens namn)

KATTEN LARS

HADE GETTER (gratis betesmark)

ÅKERSBROBOSTAD (Slussvaktarbostaden)

ÅNGFARTYG (t.ex. båtarna Åkers Kanal)

SLUSSPORTAR

SLUSHOLMEN (ön i mitten av kanalen)

Vinnare (av 45 insända svar):

1. Lilian Nilsson, Åkersberga

2. Berit Rågfeldt, Åkersberga

3. May och Rolf Lindström, Åkersberga

Vinnarna får "150 års näringsutveckling"